

İlahiyat Fakültesi Erkek Akademisyenlerinin Kadına Yönelik Şiddet Algısı ve Çözüm Önerileri

Fatma Kurttekin

 <https://orcid.org/0000-0002-5083-4746> | fatma_89_67@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Öz

Son yıllarda dikkat çekici derece artan kadına yönelik şiddet hem kadın hem de toplumu olumsuz yönde etkileyen ciddi bir sorundur. Şiddetin hayatta dolayısıyla kadının hayatındaki yansımaları fiziksel, cinsel, ekonomik, psikolojik ve giderek daha da yaygınlaşan internet kullanımından dolayı siber zorbalık şeklinde olabilmektedir. Kadına yönelik şiddet ile ilgili araştırmalar ve medyada yer alan haberler kadına yönelik şiddetin faili olarak genellikle erkekleri işaret etmektedir. Faillerin şiddet eylemini meşru görmesinde ise terbiye etme arzusunun ve dine dayandırılan çıkarımların rol oynayabildiği görülmektedir. Bu açıdan çalışmada ilahiyat fakültesinde görev yapan erkek akademisyenlerin kadına yönelik şiddetin (KYŞ) ne olduğu, sebepleri ve çözüm yollarına dair görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda nitel araştırma yöntemlerinden çoklu durum deseni kullanılmıştır. Elverişli örnekleme yöntemiyle ulaşılan 25 erkek akademisyen araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Veriler katılımcılardan görüşme tekniği ile toplanmıştır. Elde edilen veriler tematik içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Bir sorunun çözüme kavuşması ve problem olmaktan çıkması için öncelikle tanımlanması ve altında yatan sebeplerin doğru bir şekilde tespit edilmesi gerekmektedir. Bu açıdan erkek akademisyenlerin KYŞ tanımları öznel süreç ve algıların bir sonucu olarak yansımıştır. KYŞ'nin sebepleri ve çözüm önerilerine dair söylemler ise katılımcıların genellikle olguyu fiziksel ve psikolojik yönüyle aile düzeni ve değerlerinin dolayısıyla toplum yapısının bozulması olarak algıladıklarına işaret etmektedir. KYŞ'nin önlenmesi için toplumsal değişimin gerekliliğine dikkat çeken katılımcılar toplumsal farkındalığın yanında eşitlik ve adaleti sağlayacak gündelik hayata yönelik uygulamalara ihtiyaç duyulduğunu belirtmişlerdir. Buradan hareketle kültür ve toplum normlarının analiz edilerek şiddeti tetikleyen algı ve uygulamaların değişmesi için gündelik hayata taşınabilecek ve probleme çözüm üretebilecek eğitim politika ve uygulamalarına yer açılması gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler

Din Eğitimi, Kadına Yönelik Şiddet, İlahiyat Fakültesi, Akademisyen, Kadına Yönelik Şiddet Algısı.

Etik Beyan	Bu çalışma, 4. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan "İlahiyat Fakültesi Erkek Akademisyenlerinin Kadına Yönelik Şiddet Algısı ve Çözüm Önerileri" adlı tebliğin geliştirilmiş hâlidir. Çalışma ZBEÜ İnsan Araştırmaları Etik Kurulunun 18.10.2023 tarihli 362069 sayılı izni ile yürütülmüştür.
Türü	Makale
Geliş Tarihi	24.07.2024
Kabul Tarihi	05.01.2025
Yayın Tarihi	15.01.2025
Kategori	Sanat ve Beşeri Bilimler, Dinî Araştırmalar - İlahiyat
Araştırma Alanı	Din Eğitimi
Konu	Kadına Karşı Şiddet
Sempozyum	:
Adı	4. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu
Web	https://sempozyum.okuokut.org/tsbs/article/view/565
Yer ve Tarih	Çevrim İçi - 26-31 Ağustos 2024
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi; Oku Okut Derneği
Bildiri Oturum Bilgisi	5. Oturum - 27 Ağustos 2024 Tuesday 10:00 - 11:30
Telif Hakkı	© 2025 Fatma Kurttekin. Yazar telif hakkını elinde tutarak yayımcıya uygun lisans ile yayım izni vermiştir.
Lisans	
Yayıncı	Oku Okut Yayınları
Kaynak Gösterimi	Kurttekin, Fatma. "İlahiyat Fakültesi Erkek Akademisyenlerinin Kadına Yönelik Şiddet Algısı ve Çözüm Önerileri". <i>TSBS Bildiriler Dergisi</i> 4 (2025), 17-33. https://doi.org/10.55709/tsbsdergisi.565

Perceptions and Solutions of Male Academicians in the Theology Faculty Regarding Violence Against Women

Fatma Kurttekin

 <https://orcid.org/0000-0002-5083-4746> | fatma_89_67@hotmail.com

Assist. Prof. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit University

Abstract

In recent years, a significant increase in violence against women has emerged as a severe issue negatively impacting both women and society. This violence encompasses various forms, including physical, sexual, economic, psychological, and, increasingly, cyberbullying due to the widespread use of the internet. Research on violence against women and news reports commonly identify men as the perpetrators of such acts. The desire for control and interpretations based on religion can justify these acts of violence. Consequently, this study aims to discern the perspectives of male scholars in theology faculties regarding violence against women (VAW), its underlying causes, and potential solutions. To achieve this objective, a qualitative research method known as the multiple case study design was employed. The study group consisted of 25 male scholars selected through convenient sampling. Data were collected through interviews with the participants and subsequently analyzed using thematic content analysis. To effectively resolve and eliminate a problem, it is essential first to identify and accurately understand its root causes. In this context, the definitions of VAW provided by male scholars reflect subjective processes and perceptions. Their statements regarding the causes of VAW and recommendations for solutions generally revolve around the disruption of family order and values, leading to the breakdown of societal structures, particularly regarding their physical and psychological dimensions. Participants who emphasize the necessity of societal change to prevent VAW have highlighted the importance of incorporating practices into daily life that promote social awareness, equality, and justice. From this perspective, it can be argued that there is a pressing need to integrate educational policies and practices into daily life that can critically examine cultural and societal norms, transform perceptions and practices that trigger violence, and actively contribute to solving this problem.

Keywords

Religious education, Violence against women, Theology faculty, Academician, Perception of Violence against Women.

Ethical Statement	This article is the revised and developed version of the unpublished conference presentation entitled “Perceptions and Solutions of Male Academicians in the Theology Faculty Regarding Violence Against Women” at the 4th Turkish Symposium of Social Science. The research was conducted with the permission of the Ethics Committee for Human Research of ZBEÜ on October 18, 2023 with protocol number 362069.
Type	Article
Received	2024-07-24
Accepted	2025-01-05
Published	2025-01-15
Category	Art & Humanities, Religion & Theology
Research Area	Religious education
Subject	Violence against women
Conference	:
Title	4th Turkish Symposium of Social Sciences
Web	https://sempozyum.okuokut.org/tsbs/article/view/565
Location & Date	Online - August 26-31, 2024
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt University; Oku Okut Association
Proceeding Session	Session 5 - August 27, 2024, Tuesday 10:00 - 11:30
Copyright	© 2025 Fatma Kurttekin. The author retains the copyright and provides the publisher with a proper license to publish.
License	
Publisher	Oku Okut Press
Citation	Kurttekin, Fatma. “Perceptions and Solutions of Male Academicians in the Theology Faculty Regarding Violence Against Women”. <i>TSBS Proceedings Journal</i> 4 (2025), 17-33. https://doi.org/10.55709/tsbsdergisi.565

Giriş

Bir insan hakları ihlali olan şiddet aynı zamanda birey ve toplumu derinden etkileyen bir sağlık sorunudur. Bu genel sorunun özelinde ise aile içinde ve kamusal alanda kadına yönelik şiddet (KYŞ) yer almaktadır.

KYŞ ile ilgili ülkemizde sayısı belirgin şekilde artan çalışmalarda konu çeşitli yöntem ve yaklaşımlarla ele alınmıştır.¹ Nihayetinde KYŞ'nin faillerinin genellikle erkekler olduğu² saptanmıştır. Ortaya çıkan bu tablo araştırmacıları, erkekleri KYŞ'ye yönlüten sebepler, erillik-dişilik algısı ve cinsiyet rollerinin oluşumunda rol oynayan faktörler üzerine düşünmeye yöneltmiştir.³ Hayati ve arkadaşları, şiddet ile ilgili düşüncelerine göre erkeği üç kategori altında değerlendirmiştir.⁴ Bunlar dayacağı kabul ederek evin direği ve önderi gördüğü erkeğin kullandığı bir araç olarak değerlendiren geleneksel erkek tipolojisi, şiddeti istemese de kadının davranışlarını düzeltmek için gerekli olduğunu savunan pragmatist tipoloji ve birbirini tamamladığına inandığı kadın ile erkeği eşit görüp şiddetin hiçbir haklı sebebi olmadığını düşünen eşitlikçi tipolojidir. Bununla birlikte şiddetin mesulu olarak erkekleri suçlamak veya eleştirmekten ziyade çözümün bir parçası olmaya teşvik edilmesinin en iyi yöntem olacağına değinen araştırmalar da mevcuttur.⁵ Bu noktada KYŞ'in çözüme kavuşabilmesi için atılması gereken ilk adım ne olduğunu ve sebeplerini tanımlamaktır. Dolayısıyla bu çalışmada amaç ilahiyat fakültesinde görev yapmakta olan erkek akademisyenlerin KYŞ'ye dair bilgilerini, KYŞ'nin sebep ve çözümüne yönelik önerilerini ve bu konudaki tutum ile deneyimlerini ortaya koymaktır.

¹ Okan Koç, "Web of Science Üzerinde İndekslenen Kadına Yönelik Şiddet Araştırmalarına Bibliyometrik Bir Bakış", *İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi* 21 (01 Nisan 2021), 19-35.

² Elli N. Hayati vd., "We No Longer Live in the Old Days': A Qualitative Study on the Role of Masculinity and Religion for Men's Views on Violence Within Marriage in Rural Java, Indonesia", *BMC Women's Health* 14 (2014), 58; Tülay Ortağ vd., "Perspectives of Young Adult Men Regarding Violence Against Women: A Cross-Sectional Study from Turkey", *Journal of Family Violence* 29 (2014), 665-674.

³ Sedat Akkuş - Şeyda Yıldırım, "Erkeklerin Kadına Yönelik Fiziksel Şiddet Uygulamasına Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi", *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 17/4 (2018), 1368-1388; Şenay Leyla Kuzu, "52 Erkek 52 Hafta' Yazı Dizisi ve Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddeti, Erkeklerin Şiddet Anlatıları Üzerinden Tartışmak", *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi* 5/1 (31 Mayıs 2022), 77-99.

⁴ Hayati vd., "We No Longer Live in the Old Days'".

⁵ Alan D. Berkowitz, "Fostering Men's Responsibility for Preventing Sexual Assault.", *Preventing Violence in Relationships: Interventions Across the Life Span*, ed. Paul A. Schewe (Washington DC: American Psychological Association, 2002), 163-196; Paul A. Schewe, "Guidelines for Developing Rape Prevention and Risk Reduction Interventions.", *Preventing Violence in Relationships: Interventions Across the Life Span*, ed. Paul A. Schewe (Washington DC: American Psychological Association, 2002), 107-136; Elizabeth A. Mansley, *Intimate Partner Violence: Race, Social Class, and Masculinity* (El Paso: LFB Scholarly Pub., 2009).

1. Çalışma Grubu ve Yöntem

Çalışma nitel bir çoklu durum araştırması olarak kurgulanmıştır. Bu yaklaşım, birden fazla durumun detaylı ve karşılaştırmalı şekilde analiz edilmesine imkân tanımaktadır.⁶ Veriler Cerit ve Alp Yılmaz'ın⁷ revize edilen ve Türkçe'ye çevrilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Katılımcılara yöneltilen sorular şöyledir:

- Yaşınızı öğrenebilir miyim?
- Kadına yönelik şiddet ile ilgili çalışmalarda katılımcı veya eğitimci olarak yer aldınız mı? Bu konu üzerine bilimsel çalışmalarınız var mıdır?
- Kadına yönelik şiddeti nasıl tanımlarsınız?
- Kadına yönelik şiddetin sebebi sizce nedir?
- Kadına yönelik şiddetin çözüme kavuşabilmesi veya azaltılabilmesi için sizce neler yapılmalıdır?
- Dinin yani İslam'ın kadına yönelik şiddeti meşrulaştırmada araç haline getirebildiğini görmekteyiz. Sizin bu konudaki görüşleriniz nelerdir?
- Bir kadının şiddete maruz kaldığına şahit olsanız nasıl tepki verirsiniz?

Çalışmada araştırma etiğine uygun olarak katılımcıların görev yaptığı üniversite gizli tutulmuştur. Ulaşılabilir ve çalışma amacına uygun bireylerden oluşan bir grup üzerinde çalışılmasına imkân tanınmasından⁸ dolayı çalışmada elverişli örnekleme tercih edilmiştir. Araştırmada elverişli örnekleme ile Temel İslam Bilimleri (TİB), Felsefe ve Din Bilimleri (FDB) ile İslam Tarihi ve Sanatları (İTS) anabilim dallarında görev yapan 37-58 yaş aralığında toplam 25 evli ve çocuklu akademisyen yer almıştır. Katılımcılardan yapılan alıntılar, akademisyenlerin (A) katılım sırasına göre A1, A2 şeklinde takma isim ile verilmiştir. Katılımcılar arasında A16'nın konuyla ilgili yayınlanmış akademik çalışmaları, A1, A19 ve A24'ün konuyla ilgili yayınlanmış hem akademik çalışmaları bulunmakta hem de KYŞ'yi önlemeye yönelik programlarda eğitimci olarak yer almışlardır.

2. Verilerin Analizi

Görüşmelerin çözümlenmesinde Clarke ve Braun tarafından ortaya konulan 6 aşamalı tematik içerik analizinden (meta-sentez) faydalanılmıştır. Tematik analiz görüşmelerden elde edilen veri örüntülerinin birbiri ile ilişkilerinin kategorilendirilmesine (temaların belirlenmesi), analiz edilmesini mümkün kılmaktadır. Dolayısıyla konunun farklı boyutlarına dair genel eğilimin belirlenmesine katkı sağlamaktadır.⁹

Tematik içerik analizi doğrultusunda 15-35 dakika arası süren görüşmeler öncelikle

⁶ Robert K. Yin, *Case Study Research and Applications: Design and Methods* (Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2018).

⁷ Esin Cerit - Figen Alp Yılmaz, "Opinions of Male Nursing Students About Violence Against Women: A Qualitative Study", *International Nursing Review* 70/3 (2022), 394-404.

⁸ Michael Q. Patton, *Qualitative Research and Evaluation Methods* (Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2002).

⁹ Virginia Braun - Victoria Clarke, "Reflecting on Reflexive Thematic Analysis", *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health* 11/4 (2019), 589-597.

transkribe edilmiştir. Nitel araştırma geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması için çalışma sonuçları ve raporu, alanda uzman bağımsız iki uzmanın görüş, öneri ve eleştirilerine sunulmuştur. Bu uzmanlar, temaların doğru bir şekilde belirlenip belirlenmediğini ve çalışmanın bilimsel tutarlılığını gözden geçirmiştir. Alınan geri bildirimler doğrultusunda, verilerdeki tutarlılık sağlanmış ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Nihayetinde temalar üzerinde kapsamlı bir değerlendirme yapılmış ve temalar arasında fikir birliği sağlanmıştır. Bu süreç, araştırmanın güvenilirliğini artıran önemli bir aşamadır, çünkü temaların farklı kişiler tarafından onaylanması, araştırmanın objektifliğini desteklemektedir. Son olarak, belirlenen temalar detaylı bir şekilde yorumlanmış ve analiz sonuçları, akademik bir makale formatında yazılmıştır. Bu aşamada, elde edilen bulgular literatürle ilişkilendirilmiş, sonuçlar tartışılmıştır.

3. Bulgular ve Yorumu

Elde edilen verilerin analizi sonucunda oluşturulan temalar şöyledir: KYŞ'in tanımı, KYŞ'in sebepleri, Din ile KYŞ ilişkisi, KYŞ'i önlemek için çözüm önerileri, KYŞ'e şahit olunması durumunda verilen tepki.

3.1. KYŞ'nin Tanımı

Teması altında ilk dikkat çelen katılımcıların çok boyutlu ve girift bir kavram olarak gördükleri şiddeti dolayısıyla KYŞ'yi tanımlamakta güçlük çekmeleridir. Her bir katılımcının hem şiddet hem de erillik-dişlilik algısı konuya dair fikirlerini şekillendirmiştir.

Katılımcıların bir kısmı KYŞ'yi tanımlamadan önce şiddeti tanımlamak yani genelden özele giden bir yol takip edilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Felson'un da olaya cinsiyet perspektifinden değil, şiddet perspektifinden baktığı görülmektedir.¹⁰ Katılımcıların görüşlerindeki ortak noktadan hareketle KYŞ, doğuştan gelen farklılığın egemenlik, üstünlük olarak algılanması ve eril söylemle çizilen toplumsal cinsiyet rolleri anlayışından kaynaklanan kadına yönelik zarar verici, incitici her türlü eylemdir, denilebilir. Bu açıdan tema altında öne çıkan hususlardan biri cinsiyet farklılığı olmuştur. Görüşme esnasında kadın-erkek ayrımı yapılması, konunun sürekli gündemde tutulması, erkeğe yönelik şiddetin varlığının göz ardı edilmesi de eleştirilmiştir. KYŞ'nin tanımı temasında öne çıkan diğer husus ise kadına yönelik eziyet, ceza, baskı durumunun fiziksel ve/veya psikolojik boyutlarda gerçekleşebileceğidir. KYŞ'yi tanımlarken ilk dile getirilen fiziksel ve psikolojik şiddet olmuştur. Sadece iki akademisyen (A24, A25) KYŞ'nin ekonomik ve cinsel yönüne tanımlarında yer vermiştir. Siber şiddet ve online istismar ise görüşmeler esnasında söz konusu olmamıştır. Bu durum araştırma esnasında ortaya çıkan katılımcıların KYŞ'yi neredeyse tamamen aile içinde eşler arası boyutuyla düşünmesinden kaynaklanmış olabilir. Ayrıca görsel-yazılı/işitsel medyaya en çok yansıyan ve tespiti diğer şiddet türlerine göre daha kolay olan şiddetin fiziksel boyutudur.

¹⁰ Richard B. Felson, "Is Violence Against Women About Women or About Violence?", *Contexts* 5/2 (2006), 21-25.

3.2. KYŞ'nin Sebepleri

Katılımcılar KYŞ'yi çoğunlukla aile içi eşler arası şiddet olarak algılandığından sebepler ve çözüm önerilerine dair görüşlerinde de bu durumun etkisi olmuştur. KYŞ'nin sebebine yönelik ifadelerinde katılımcılar çok boyutu olan KYŞ kavramının tek bir sebebe indirgenemeyeceğinin altı çizmişlerdir. Elde edilen verilere göre KYŞ'nin *sosyo-ekonomik, psikolojik* ile *yetiştirilme tarzı ve eğitim(e)memişlikten* kaynaklanan üç boyutunun olduğu saptanmıştır. Literatürdeki çalışmalarda ise KYŞ'nin sebepleri arasında erkeklik algıları, çocukken tanık olunan veya maruz kalınan şiddet, alkol ve uyuşturucu madde tüketimi, orantısız güç dengesi ve eşitsizliğe dayalı ilişki, eğitim seviyesi, işsizlik, ekonomik stres, sosyal destek ve yaptırım eksikliği, özgüven düşüklüğü, sosyal izolasyon, gücün kötüye kullanımını destekleyen şiddeti hoş gören geleneksel cinsiyet rollerini destekleyen sosyal normlar sayılmıştır.¹¹ Dobash ve Dobash'ın yaptığı çalışmada sorumluluğun inkârı ve kurbanı suçlama şiddeti doğuran sebepler arasında yer almıştır.¹² Moore ve Stuart ise erkeksi normlara yönelik meydan okuma ve tehditlerin de şiddeti tetiklediğini bulgulamıştır.¹³ Biyolojik, fizyolojik ve genetik faktörler ile dış etkenler de saldırganlığın nedenleri arasında değerlendirilmiştir.

Görüşmeler esnasında katılımcıların bir kısmı iki tarafı bulunan şiddete tek pencereden bakılmaması gerektiğini, haklı görmemekle şiddete uğrayan kişilerden kaynaklanan durumların da söz konusu olabileceğini vurgulamışlardır. Segal'in de dikkat çektiği üzere her erkeğin potansiyel şiddet faili görülmesi ister istemez karşıt bir reaksiyon oluşturabilmektedir.¹⁴ Bu noktada katılımcılar yapılan kamu spotları veya afişlerdeki dilin kendilerine itici gelebildiğini, rencide edici olabildiğini, KYŞ'yi önleyelim derken aynı hataların bu sefer erkeğe yönelik şiddete yol açabildiğini belirtmişlerdir.

3.3. Din Anlayışı ile KYŞ İlişkisi

KYŞ konusu üzerine yapılan tartışmaların bir ayağında toplumun düşünce yapısı ve kültürünü etkileyen din olduğu bilinmektedir. İslam'daki kadın algısı ve kadına verilen değer şiddetin sebebi ve tetikleyicisi olarak görülebilmektedir.¹⁵ Buradan hareketle İslam'da KYŞ'nin yerinin olup olmadığına dair katılımcıların ne düşündüğü sorulmuştur.

¹¹ Hale Bolak Boratav et al., *Erkekliğin Türkiye Halleri* (İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2017); Öznur Körükcü et al., 'Kadına Yönelik Şiddetin Sonlanmasında Erkek İşbirliği', *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* 4/3 (2012), 396-413; Aslıhan Burcu Öztürk, *Erkeklik ve Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet: Eşine Şiddet Uygulayan Erkekler* (İstanbul: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014).

¹² R. Emerson Dobash - Russell P. Dobash, "What Were They Thinking? Men Who Murder an Intimate Partner", *Violence Against Women* 17/1 (2011), 111-134.

¹³ Todd M. Moore - Gregory L. Stuart, "A Review of the Literature on Masculinity and Partner Violence.", *Psychology of Men & Masculinity* 6/1 (2005), 46-61.

¹⁴ Lynne Segal, *Ağır Çekim: Değişen Erkekler, Değişen Erkeklikler*, çev. Volkan Ersoy (İstanbul: Ayrıntı Yay., 1992).

¹⁵ Handan Koç, *Muhafazakârlığa karşı feminizm* (İstanbul: Güldünya Yayınları, 2015); Sibel Özbudun, *Kadınlar: İslâm, AKP ve ötesi...* (Ankara: Ütopya Yayınevi, 2016); Meryem Berrin Bulut, "Kadına Yönelik Şiddet ile Dini Dünya Görüşleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", *Bilimname* 2016/32 (30 Aralık 2016), 83-108.

Özellikle Nisa suresi görüşmelerin odak noktasını oluşturmuştur.¹⁶ Akademisyenlerin neredeyse tamamı İslamiyet'in kadına ve KYŞ'ye bakışını doğru anlayabilmek için din ile dini yorum arasındaki farkın anlaşılması gerektiğini, anlam kaymalarına yol açacak parçacı ve bağlamdan koparılarak yapılan tefsirlerin kişileri yanlış uygulamalara sürükleyebileceğini şöyle ifade etmişlerdir:

A14: On dört asırlık mirasımızda, kültürümüzde bazı alimlerin yanlış görüşleri de var, burada özeleştirme yapmak gerekirse. Ama Kur'an'a ve sünnete ait bir düşünce değil. Bu sadece o kişiye ait olan bir düşünce ama azınlıkta diyebileceğimiz bazı ulemanın bunları kitaplarına da geçirdiklerine şahit oluyoruz. Onların da bu anlayışları bazı insanları cesaretlendiriyor diye düşünüyorum. Ama bu kesinlikle İslam'ın temel görüşü değildir...

A24: ...Kur'an'a ve sahih sünnete rağmen kullandığımız din dili, bu şiddetin üretilmesindeki önemli faktörlerden birisidir. ...Benim bir bankacı komşum var. Hanımı da ilahiyat mezunu. İsrarla bir meslek sahibi olmak istiyor. Beyefendi bana "Kadının yeri burası değil mi hocam? Evi değil mi?" dedi. "Çocuklar(la ilgilenmesi) değil mi?" falan diyerek mesela orada kültürel bir şiddet uyguladı. Şimdi bunu da din üzerinden, bir ilahiyatçı üzerinde meşrulaştırmaya çalışıyor. Bizim dilimiz böyle. Yani eril taleplerimizi, güçlendirmek için din burada kullanışlı bir araç haline sürekli getiriliyor. ...İşin sosyolojik, psikolojik, ekonomik, kültürel arka planına inmeden dini mevcut durumu yasallaştırma, kabullenme, alttan alma gibi kadından bir şeyler bekleyerek olayı belli bir yönde tutma gibi bir işlem ile karşı karşıyayız.

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı üzere din değil, dini algı ve dini yorum geleneksel düşünce yapısını ve kültürel kodlarını şiddete zemin hazırlayacak şekilde etkileyebilmektedir.¹⁷ Katılımcıların da ifade ettiği üzere doğru bilinen yanlışların düzeltilmesi için yeni bir teolojik okumaya ihtiyaç duyulmaktadır. Kadını dışlayıcı ve değersizleştirici bakış açısı ve tutumlar terbiye ve disiplin adı altında dini retoriğe dayandırılarak haklılaştırılmaya, hoş gösterilmeye çalışılabilmektedir.¹⁸ Ancak katılımcıların söylemlerinde de terbiye amacıyla kullanılan Nisa suresi 34. Ayetindeki "dövünüz" bağlamındaki algıyı kadının kibrini kırmak için kol altının görülmeyecek şekilde son seçenek olarak ailenin bütünlüğünü korumak adına nüşuz kadına uygulanabilecek bir durum olmakla birlikte bunun mutlak anlamda yapılması gerektiği anlamını taşımadığını dile getirmişlerdir. Ayetteki "dövünüz" fiilinin uzaklaşmak, evi ayırmak şeklinde

¹⁶ Bk. Mehmet Okuyan, "Kadına Yönelik Şiddete Kur'an'ın Bakışı", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 23/23 (2007), 93-134; Talip Özdeş, "İslam Açısından Kadının Konumu ve Kadına Yönelik Şiddetin Değerlendirilmesi", *Eskişen* 12 (2009), 68-76.

¹⁷ Saida Douki vd., "Violence against women in Arab and Islamic countries", *Archives of Women's Mental Health* 6 (2003), 165-171; Özdeş, "İslam Açısından Kadının Konumu ve Kadına Yönelik Şiddetin Değerlendirilmesi"; Bulut, "Kadına Yönelik Şiddet ile Dini Dünya Görüşleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"; Asife Ünal, "Kadına Yönelik Şiddetin Dini Temeli Üzerine Bir Analiz", *Din ve Şiddet: Tarihi, Dini, Siyasi, Kültürel, Sosyo - Psikolojik Boyutlarıyla*, ed. Faruk Sancar, (Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Yayınları, 2016), 325-344.

¹⁸ Dobash - Dobash, "What Were They Thinking? Men Who Murder an Intimate Partner".

düşünülebileceği de dile getirilmiştir. Farklı fıtrattaki insanların farklı metodlarla eğitilebileceğini dolayısıyla tedib amaçlı şiddetin bu açıdan toplumun bir kısmı tarafından kabul edilip uygulandığı belirtilse de şiddetin çözüm olmadığı vurgulanmıştır.¹⁹

3.4. KYŞ'yi Önlemek için Çözüm Önerileri

KYŞ'nin çözüme kavuşturulması noktasında katılımcılardan 12'si çözüme kavuşabileceğini, 13'ü tamamen çözüme kavuşturulamayacağını ama azaltılabileceğini dile getirmişlerdir. KYŞ sorununun çözüme kavuşabilmesi için öncelikle konunun ideolojik, siyasal amaçlar doğrultusunda ele alınılmasının bırakılması, sürekli reklam malzemesi veya reyting için kullanılmaması gerektiği ifade edilmiştir. İlaveten KYŞ'ye yönelik politikaların genellikle olay gerçekleşmeden öncesine değil, gerçekleşikten sonra ne yapabiliriz odaklandığından önleyici ve yeterli bulunamamıştır. Bununla birlikte şiddet döngüsünün insan ve toplum hayatındaki en büyük problemlerden biri olmasının önüne eğitimden başlamak üzere kadın hakları ve hukuk, sağlık, ekonomi, görsel/işitsel-yazılı medya gibi alanlarda düzenlemeler ile geçilebileceği dile getirilmiştir. Ersoy da araştırmasında her iki tarafında eğitim seviyesi arttıkça erkeğin kadına üstün ve evin direği olduğu düşüncesinin değiştiğini bulgulamıştır.²⁰ Çözüm eğitimden geçmekle birlikte Tema 2 de belirtildiği üzere yanlış eğitim sonucu oluşan eğitil(e)memişlik sorunu daha da körükleyebilmektedir. Çünkü bilişsel öğrenmedeki gelişimin aynı oranda duyuşsal boyutta gerçekleştiği söylenememektedir.

Literatüre bakıldığında en çok dile getiren çözüm önerisi toplumun eğitilmesi ve farkındalığının artırılması, daha etkili yaptırım ve cezaların uygulanmasıdır.²¹ Çocuklara empati, hoşgörü, şefkat, merhamet, saygı gibi değer örüntüsünün öğretilmesi insanın önce kendisini sonra çevresini anlamasına yardım edecektir. Böylece hatalarını görme ve düzeltme imkanına sahip olabilecektir.²² Bununla birlikte eğitilmiş insanların da farklı şiddet türlerine başvurabilmesinden dolayı eğitimin şiddet sorunu karşısında beklenen dönüşümü henüz gerçekleştirememesi eğitim özellikle din eğitim politikaları bağlamında eleştirilmiştir.

Katılımcıların yorumlarından bireysel boyutta şiddetin önlenmesi için kişilere

¹⁹ Bk. Ali Akpınar, "Aile İçi Sorunların Çözümünde Kur'ânî Yöntem (Nisâ Suresi 34. Ayeti Bağlamında)", *İlahiyat Akademi* 11 (2020), 1-18; Hüseyin Çelik, "Kadınların Dövülmesi Meselesi (Nisâ Suresi 34. Ayet Bağlamında Bir Tahli)", *İslami İlimler Araştırmaları Dergisi* 11 (2022), 1-29.

²⁰ E. Ersoy, "Cinsiyet Kültürü İçerisinde Kadın ve Erkek Kimliği (Malatya Örneği)", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 19/2 (2009), 209-230; Ayşe G. Altınay - Yeşim Arat, *Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet Araştırma Raporu* (İstanbul, 2007).

²¹ Özlem Karabalutlu, "Hemşirelik Öğrencilerinin Şiddet Konusundaki Görüş ve Deneyimleri", *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, (2015), 26-36; S. Sabancıoğulları vd., "Hemşirelik Öğrencilerinin Kadına Yönelik Şiddete ve Şiddette Mesleki Role İlişkin Tutumları, Benlik Saygıları ve Etkileyen Faktörler", *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma* 13/1 (2016), 35-45.

²² Fatma Kurttekin, "Hakkı, Hakkı'nın Hakkından Geline' Vezirlikten Rezillige Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Duygu ve Değer Eğitimi", *Kadına Şiddeti Önlemede Din ve Değerler Eğitimi* (Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2021), 357-382; Naci Kula, "Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Dinî Değerlerin Önemi", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 2/2 (2015), 203-226; Hüseyin Yılmaz, "Aile İçi Şiddet ve Huzur/Din Eğitimi", *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 14/1 (2010), 93-124.

öz kontrol ve denetimin kazandırılması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.²³ Bu kazanımların ediniminde ise insan ilişkilerini düzenleyen, kişinin duygularını ve düşüncelerini yönlendirebilen empati, hoşgörü, sabır gibi değerler ön plana çıkmıştır. Din ve şiddet arasındaki ilişki açısından DKAB dersinin müfredatında bu değerlerin çeşitli şekil ve konu başlıkları altında ele alındığına değinen katılımcılar mevcut programın bir farkındalık oluşturmakla birlikte hedeflenen noktaya ulaşamadığına değinmişlerdir. Dolayısıyla programda İslam'ın insana ve özelde kadına verdiği değeri günlük hayata yansıyan ve bireyleri problem çözmeye yöneltebilecek içeriğe ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.²⁴

3.5. KYŞ'ye Şahit Olunması Durumunda Verilen Tepki

Temasında katılımcıların şiddete şahit olması halinde müdahale etme (5 katılımcı), müdahale etmeme duygusal olarak üzülmeye (3 katılımcı) ve duruma göre nasıl hareket edeceğine karar verme (17 katılımcı) şeklinde tutum sergileyebileceği ortaya çıkmıştır. Şiddet karşısında müdahale etmeme ya da duruma göre hareket etmede şiddet olaylarının büyüebilmesi ve kendilerinin can güvenliğinin tehlikeye girebilmesi endişesiyle medyaya yansıyan, uzun bir süre tartışılan Kadir Şeker davasının²⁵ etkisi katılımcıların ifadelerine yansımıştır.

Toplumda yaşanabilen empati yoksunluğundan dolayı eşitlikten önce adalet ihtiyacı duyulması problemin en temel sorunu gibi gözükmektedir. Bunun yanında KYŞ'nin genellikle aile içi boyutuyla değerlendirilmesi söz konusu durumun karışılmaması gereken ailevi bir husus olarak algılanmasına da yol açabilmektedir.²⁶ Nitekim mevcut araştırmalarda belirtildiği üzere katılımcılar evli kadınların eşlerinin değişeceği umudu, çocuklarından ayrı kalma endişesi, toplumdaki dışlanma korkusu ve yaşadıklarının duyulmasından yaşayacağı utanç gibi sebeplerden dolayı maruz kaldıkları şiddeti gizleyebildiklerini²⁷ aktarmışlardır.

²³ Kurttekin, “‘Hakkı, Hakkı'nın Hakkından Geline’ Vezirlikten Rezillige Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Duygu ve Değer Eğitimi”; Kula, “Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Dinî Değerlerin Önemi”; Miray Dugan, “Ahlaki Olgunluk Bağlamında Kadına Yönelik Şiddet: Nitel Bir Araştırma”, *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi* 8/2 (2022), 367-394.

²⁴ Fatma Kurttekin vd., “Konu ve Kazanımlar Açısından Kadına Şiddeti Önlemede Din Eğitimi Dersleri -İlk ve Ortaöğretim Kurumları Bağlamında-”, *Kadına Şiddeti Önlemede Din ve Değerler Eğitimi* (Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2021), 357-382; Yılmaz, “Aile İçi Şiddet ve Huzur/Din Eğitimi”.

²⁵ Merve Keskin - Havva Dereazğı, “Yeniden Yargılanan Kadir Şeker'e 10 yıl 10 ay Hapis”, *Anadolu Ajans* (05 Temmuz 2022).

²⁶ Elisabeth Darj vd., “‘Even Though a Man Takes the Major Role, He Has No Right to Abuse’: Future Male Leaders' Views on Gender-Based Violence in Sri Lanka”, *Global Health Action* 10/1 (2017), 1348692; Pam Nilan vd., “Indonesian Men's Perceptions of Violence Against Women”, *Violence Against Women* 20/7 (2014), 869-888.

²⁷ Yavuz Hatunoğlu vd., “Anadolu Coğrafyasında Töre ve Namus Kıskaçında Bulunan Kadına Yönelik Şiddet Uygulamanın Sosyolojik ve Psikolojik Boyutunun Değerlendirilmesi”, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi* 5 (2014), 440-450.

Sonuç

Literatürdeki bazı çalışmalarda ifade edildiği üzere fail, tanık ve kurban olarak dahil olabildikleri şiddet hakkında katılımcıların konuşmakta zorlanabildikleri görülmüştür.²⁸ Nilan ve arkadaşları da araştırmasında şiddetin kaçınılması gereken bir konu, böyle bir durumun gerçekleşmesinden utanma, daha da normalleştiğinden önemli bir olay olarak görülmemesi ve toplumda itibar kaybı yaşanabilmesi gibi sebeplerden dolayı konuyla ilgili detaylı görüş paylaşımında bulunulmamış olabileceğine değinmişlerdir.²⁹ Katılımcıların KYŞ tanımları öznel süreç ve algıların bir sonucudur. Söz konusu olgunun cinsiyet algısı, toplumsal cinsiyet rolleri ve kadının aleyhine her türlü eylem zemininde şekillendiği ifade edilebilir. KYŞ'nin sebepleri ve çözüm önerilerine dair söylemler ise katılımcıların genellikle olguyu fiziksel ve psikolojik yönüyle aile düzeni ve değerlerinin dolayısıyla toplum yapısının bozulması olarak algıladıklarına işaret etmektedir. Ayrıca katılımcılar çözüme dair somut adımlar atılamayan süregelen sayısız bilimsel toplantılarda KYŞ'nin tartışılmasını ve gündemden düşürülmemesinin “bıktırıcı” olabileceğine değinmişlerdir. Buradan hareketle çalışma grubunun Anderson'un ortaya koyduğu “aile içi şiddet araştırma geleneği” yaklaşımını desteklediğini söylemek yanlış olmayacaktır.³⁰ Bu noktada şiddet uygulayan erkek ile uygulamayan erkek arasında bir ayırım yapılmıştır. Erkekten kadına yönelen şiddetin yanında kadından erkeğe yönelen şiddetinde olayın örtük tarafı olduğuna işaret edilmiştir.³¹ Dolayısıyla konuya cinsiyet üzerinden bakmak yerine makro düzlemde daha geniş perspektif olan şiddet üzerinden bakabilecek bir yol haritası ihtiyacı peyda olmuştur.

Toplumsal bir sorun ve insan hakları ihlali olan KYŞ'nin nedenleri arasında dini ve dinin kadına verdiği değeri gören, İslamiyet'i KYŞ'ye teşvik ettiğini ileri süren çalışmalar yanında toplumda böyle bir genel kabulün olduğu söylenebilir.³² Dolayısıyla din bilimleri alanında düşüncelerini toplumla paylaşan katılımcıların din ile KYŞ arasındaki ilişkiye dair görüşleri sorulmuştur. İslamiyet'in bireylere cinsiyet olarak bir üstünlük sağlamadığı ve eşit yaklaştığına değinen katılımcılar ayet ve hadislerde kadınlardan emanet olarak bahsedildiğini ve buna göre davranılması gerektiğini vurgulamışlardır. Asıl sorun ise din değil, dinin bireyler tarafından nasıl algılandığı, yorumlandığı ve hayata nasıl uygulandığıdır. Bu yorumlar kültür ile yoğrulduğunda geçmişten günümüze taşınan beklenen ve idealleştirilen cinsiyet algısı, cinsiyet rolleri ve haklar ortaya çıkmaktadır. Burada ayrıca Nisa suresinin değerlendirilmesinde nüşuz kelimesine dikkat çeken katılımcılar kültürel algıyla birlikte terbiye amacıyla kullanılan şiddetin dini

²⁸ Bora Aksu - İlknur Üstün, *Sıcak Aile Ortamı-Demokratikleşme Sürecinde Kadın ve Erkekler/Algular ve Zihniyet Yapıları: Cinsiyet Rejim Ekseni* (TESEV Yayınları, 2005).

²⁹ Nilan vd., “Indonesian Men's Perceptions Of Violence Against Women”.

³⁰ Eric Anderson, “Orthodox and Inclusive Masculinity: Competing Masculinities among Heterosexual Men in a Feminized Terrain”, *Sociological Perspectives* 48/3 (2005), 337-355.

³¹ Betsy Stanko, “Lessons About Violence”, *Criminal Justice Matters* 66/1 (2006), 32-33; Erman Örsan Yetiş, “Erkeklerle Şiddeti Konuşmak: Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddeti Anlama ve Önlemede Erkek Katılımı Psikososyal Yaklaşımın Sunduğu İmkânlar Üzerinden Düşünmek”, *Fe Dergi* 12/2 (2020), 187-200.

³² Koç, *Muhafazakârlığa karşı feminizm; Özbudun, Kadınlar: İslâm, AKP ve ötesi...; Arif Tekin, İslam'da şiddet* (İstanbul: Berfin Yayınları, 2015).

söylemle hoş karşılanabildiğine dikkat çekmişlerdir. Nitekim ayetin çözüm amaçlı olarak eşler arası ilişkilerde bireysel farkları göz önüne alarak farklı önerilerde bulunduğunu ve en son çare olarak sınırları çizilerek “dövünüz” denildiği de bazı katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Burada en çok Hz. Peygamber’in eşleri ile ilişkisi örnek verilmiş ve ifk hadisesi karşısındaki tutumu dile getirilerek eğitim amaçlı bile olsa şiddetin tasvip edilemeyeceği öne çıkmıştır. Literatürdeki çalışmalarda da İslamiyet’in KYŞ’nin kaynağı olduğuna dair yapılan yanlış yorum ve algıların dini kaynaklara dayandırılarak dini söylemlerle meşrulaştırılmaya çalışılması eleştirilmiştir.³³ KYŞ’nin önlenmesi için toplumsal değişimin gerekliliğine dikkat çeken katılımcılar toplumsal farkındalığın yanında eşitlik ve adaleti sağlayacak gündelik hayata yönelik uygulamalara dikkat çekmişlerdir. Buradan hareketle kültür ve toplum normlarının analiz edilerek şiddeti tetikleyen ve kadına zarar verebilecek algı ve uygulamaların değişmesi için gündelik hayata taşınabilecek ve probleme çözüm üretebilecek eğitim politika ve uygulamalarına yer açılması gerektiği söylenebilir. Yanıltıcı dini algı ve yorumlar ise ilgili derslerin müfredatında insan ilişkileri, toplumsal uyum ve ahengi destekleyen konular içinde şiddete yol açan inanç ve normların sorgulanması ufuk açıcı olabilir. Ortaya çıkan sonuçlardan biri de erkeklere “saldırgan” gibi tahakkümcü tutumla bakmaktan vazgeçilmesi, erkeğe ve erkeklığe dair yaklaşımların analizinde bir değil, birden fazla temsiline olabileceğidir. Şiddet ve birey/erkek arasındaki ilişki sadece iktidar mücadelesi ve itibar kaybı açısından değil³⁴; çaresizlik, öfke, hınç gibi duygusal ve tepkisel boyutuyla birlikte ele alınmalıdır.³⁵ Çok boyutlu ve girift bir kavram olan şiddetin altında yatan birçok faktörden dolayı psikososyal yaklaşımın vurguladığı gibi şiddetin toplumsal ve bireysel boyutlarını birbirinden ayırtırmadan adımlar atılmasına ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.³⁶

³³ Okuyan, “Kadına Yönelik Şiddete Kur’an’ın Bakışı”; Özdeş, “İslam Açısından Kadının Konumu ve Kadına Yönelik Şiddetin Değerlendirilmesi”.

³⁴ Steve Hall, “Daubing the Drudges of Fury: Men, Violence and the Piety of the ‘Hegemonic Masculinity’ Thesis”, *Theoretical Criminology* 6/1 (2002), 35-61.

³⁵ Alev Özkazanç - Erman Örsan Yetiş, “Erkeklik ve Kadına Şiddet Sorunu: Eleştirel Bir Literatür Değerlendirmesi”, *Fe Dergi* 8/2 (2016), 12-26.

³⁶ Simon Clarke, “Theory and practice: Psychoanalytic Sociology as Psycho-Social Studies”, *Sociology* 40/6 (2006), 1153-1169; John Hood-Williams, “Gender, Masculinities and Crime: From Structures to Psyches”, *Theoretical Criminology* 5/1 (2001), 37-60.

Kaynakça | References

- Akkuş, Sedat - Yıldırım, Şeyda. “Erkeklerin Kadına Yönelik Fiziksel Şiddet Uygulamasına Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi”. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 17/4 (2018), 1368-1388. <https://doi.org/10.21547/jss.408090>
- Akpınar, Ali. “Aile İçi Sorunların Çözümünde Kur’ânî Yöntem (Nisâ Suresi 34. Ayeti Bağlamında)”. *İlahiyat Akademi* 11 (2020), 1-18. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ilak/issue/56177/687436>
- Aksu, Bora - Üstün, İlknur. *Sıcak Aile Ortamı-Demokratikleşme Sürecinde Kadın ve Erkekler/Algılar Ve Zihniyet Yapıları: Cinsiyet Rejim Ekseni*. TESEV Yayınları, 2005. https://www.tesev.org.tr/wp-content/uploads/rapor_Sicak_Aile_Ortami_Demokratiklesme_Surecinde_Kadin_Ve_Erkekler.pdf
- Altınay, Ayşe G. - Arat, Yeşim. *Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet Araştırma Raporu*. İstanbul, 2007. <https://research.sabanciuniv.edu/id/eprint/7029/1/TurkiyedeKadinaYonelikSiddet.pdf>
- Anderson, Eric. “Orthodox and Inclusive Masculinity: Competing Masculinities among Heterosexual Men in A Feminized Terrain”. *Sociological Perspectives* 48/3 (2005), 337-355. <https://doi.org/10.1525/sop.2005.48.3.337>
- Berkowitz, Alan D. “Fostering Men’s Responsibility for Preventing Sexual Assault.” *Preventing Violence in Relationships: Interventions Across the Life Span*. ed. Paul A. Schewe. 163-196. Washington DC: American Psychological Association, 2002.
- Bolak Boratav, Hale vd. *Erkekliğin Türkiye Halleri*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2017.
- Braun, Virginia - Clarke, Victoria. “Reflecting on Reflexive Thematic Analysis”. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health* 11/4 (2019), 589-597. <https://doi.org/10.1080/2159676X.2019.1628806>
- Bulut, Meryem Berrin. “Kadına Yönelik Şiddet ile Dini Dünya Görüşleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”. *Bilimname* 2016/32 (30 Aralık 2016), 83-108. <https://dergipark.org.tr/en/pub/bilimname/issue/38490/446530>
- Cerit, Esin - Alp Yılmaz, Figen. “Opinions of Male Nursing Students About Violence Against Women: A Qualitative Study”. *International Nursing Review* 70/3 (2022), 394-404. <https://doi.org/10.1111/inr.12782>
- Clarke, Simon. “Theory and Practice: Psychoanalytic Sociology as Psycho-Social Studies”. *Sociology* 40/6 (2006), 1153-1169. <https://doi.org/10.1177/0038038506069855>
- Çelik, Hüseyin. “Kadınların Dövülmesi Meselesi (Nisâ Suresi 34. Ayet Bağlamında Bir Tahlil)”. *İslami İlimler Araştırmaları Dergisi* 11 (2022), 1-29. <https://doi.org/10.54958/iiad.1070019>
- Darj, Elisabeth vd. “Even though a Man Takes the Major Role, He Has No Right to Abuse’: Future Male Leaders’ Views on Gender-Based Violence in Sri Lanka”. *Global Health Action* 10/1 (2017), 1348692. <https://doi.org/10.1080/16549716.2017.1348692>
- Dobash, R. Emerson - Dobash, Russell P. “What Were They Thinking? Men Who Murder an Intimate Partner”. *Violence Against Women* 17/1 (2011), 111-134. <https://doi.org/10.1177/1077801210391219>
- Douki, Saida vd. “Violence Against Women in Arab and Islamic Countries”. *Archives of Women’s Mental Health* 6 (2003), 165-171. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s00737-003-0170-x>

- Dugan, Miray. “Ahlaki Olgunluk Bağlamında Kadına Yönelik Şiddet: Nitel Bir Araştırma”. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi* 8/2 (2022), 367-394. <https://doi.org/10.21798/kadem.2022.122>
- Ersoy, E. “Cinsiyet Kültürü İçerisinde Kadın ve Erkek Kimliği (Malatya Örneği)”. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 19/2 (2009), 209-230. https://www.researchgate.net/publication/330384772_CINSIYET_KULTURU_ICERISINDE_KADIN_VE_ERKEK_KIMLIGI_Malatya_Ornegi_Woman_and_Man_Identity_in_Gender_Culture_Example_of_Malatya
- Felson, Richard B. “Is violence Against Women About Women or About Violence?” *Contexts* 5/2 (2006), 21-25. <https://doi.org/10.1525/ctx.2006.5.2.21gid>
- Hall, Steve. “Daubing the Drudges of Fury: Men, Violence and the Piety of the ‘Hegemonic Masculinity’ Thesis”. *Theoretical Criminology* 6/1 (2002), 35-61. <https://doi.org/10.1177/136248060200600102>
- Hatunoğlu, Yavuz vd. “Anadolu Coğrafyasında Töre ve Namus Kıskaçında Bulunan Kadına Yönelik Şiddet Uygulamanın Sosyolojik ve Psikolojik Boyutunun Değerlendirilmesi”. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi* 5 (2014), 440-450. <http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.263>
- Hayati, Elli N. vd. “‘We No Longer Live in the Old Days’: A Qualitative Study on the Role of Masculinity and Religion for Men’s Views on Violence Within Marriage in Rural Java, Indonesia”. *BMC Women’s Health* 14 (2014), 58. <https://doi.org/https://doi.org/10.1186/1472-6874-14-58>
- Hood-Williams, John. “Gender, Masculinities and Crime: From Structures to Psyches”. *Theoretical Criminology* 5/1 (2001), 37-60. <https://doi.org/10.1177/1362480601005001003>
- Karabulutlu, Özlem. “Hemşirelik Öğrencilerinin Şiddet Konusundaki Görüş ve Deneyimleri”. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi* 26-36. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/88655>
- Keskin, Merve - Dereağzı, Havva. “Yeniden Yargılanan Kadir Şeker’e 10 yıl 10 ay Hapis”. *Anadolu Ajans*. 05 Temmuz 2022. Erişim 28 Şubat 2023. <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/yargitay-kadir-sekere-yeniden-yargilamada-verilen-10-yil-10-ay-hapis-cezasini-onadi/2900327#:~:text=Yargıtay%201.,hapis%20cezasi%20oy%20çokluğuyla%20onandı>
- Koç, Handan. *Muhafazakârlığa Karşı Feminizm*. İstanbul: Güldünya Yayınları, 2.Baskı., 2015.
- Koç, Okan. “Web of Science Üzerinde İndekslenen Kadına Yönelik Şiddet Araştırmalarına Bibliyometrik Bir Bakış”. *İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi* 21 (01 Nisan 2021), 19-35. <https://doi.org/10.26650/iukad.2020.22.002>
- Körükcü, Öznur vd. “Kadına Yönelik Şiddetin Sonlanmasında Erkek İşbirliği”. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* 4/3 (2012), 396-413. <https://doi.org/10.5455/cap.20120424>
- Kula, Naci. “Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Dinî Değerlerin Önemi”. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 2/2 (2015), 203-226.
- Kurttekin, Fatma. “‘Hakkı, Hakkı’nın Hakkından Gelince’ Vezirlikten Rezillîğe Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Duygu ve Değer Eğitimi”. *Kadına Şiddeti Önlemede Din ve Değerler Eğitimi*. ed. M. F. Genç. 357-382. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2021.
- Kurttekin, Fatma vd. “Konu ve Kazanımlar Açısından Kadına Şiddeti Önlemede Din Eğitimi Dersleri -İlk ve Ortaöğretim Kurumları Bağlamında-”. *Kadına Şiddeti Önlemede Din ve Değerler Eğitimi*. ed. M. F. Genç. 357-382. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2021.
- Kuzu, Şenay Leyla. “‘52 Erkek 52 Hafta’ Yazı Dizisi ve Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddeti,

- Erkeklerin Şiddet Anlatıları Üzerinden Tartışmak”. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi* 5/1 (31 Mayıs 2022), 77-99. <https://doi.org/10.33708/ktc.1096330>
- Mansley, Elizabeth A. *Intimate Partner Violence: Race, Social Class, and Masculinity*. El Paso: LFB Scholarly Pub., 2009.
- Moore, Todd M. - Stuart, Gregory L. “A Review of the Literature on Masculinity and Partner Violence.” *Psychology of Men & Masculinity* 6/1 (2005), 46-61. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/1524-9220.6.1.46>
- Nilan, Pam vd. “Indonesian Men’s Perceptions of Violence Against Women”. *Violence Against Women* 20/7 (2014), 869-888. <https://doi.org/10.1177/1077801214543383>
- Okuyan, Mehmet. “Kadına Yönelik Şiddete Kur’an’ın Bakışı”. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 23/23 (2007), 93-134. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/omuifd-issue/20296/215435>
- Ortabağ, Tülay vd. “Perspectives of Young Adult Men Regarding Violence Against Women: A Cross-Sectional Study From Turkey”. *Journal of Family Violence* 29 (2014), 665-674. <https://doi.org/10.1007/s10896-014-9617-2>
- Özbudun, Sibel. *Kadınlar: İslâm, AKP ve ötesi...* Ankara: Ütopya Yayınevi, 2016.
- Özdeş, Talip. “İslam Açısından Kadının Konumu ve Kadına Yönelik Şiddetin Değerlendirilmesi”. *Eskiye* 12 (2009), 68-76. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/eskiye/issue/37281/432883>
- Özkazanç, Alev - Yetiş, Erman Örsan. “Erkeklik ve Kadına Şiddet Sorunu: Eleştirel Bir Literatür Değerlendirmesi”. *Fe Dergi* 8/2 (2016), 12-26. https://doi.org/10.1501/Fe0001_0000000162
- Öztürk, Aslıhan Burcu. *Erkeklik ve Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet: Eşine Şiddet Uygulayan Erkekler*. İstanbul: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=2usQ-rTie9P2Ib_hfaqSaQ&no=4aDfTWlNqvjdjKh9-tFtX3g
- Patton, Michael Q. *Qualitative Research and Evaluation Methods*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2002.
- Sabancıoğulları, S. vd. “Hemşirelik Öğrencilerinin Kadına Yönelik Şiddete ve Şiddette Mesleki Role İlişkin Tutumları, Benlik Saygıları ve Etkileyen Faktörler”. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma* 13/1 (2016), 35-45. <https://doi.org/10.5222/HEAD.2016.267>
- Schewe, Paul A. “Guidelines for Developing Rape Prevention and Risk Reduction Interventions.” *Preventing Violence in Relationships: Interventions Across the Life Span*. ed. Paul A. Schewe. 107-136. Washington DC: American Psychological Association, 2002.
- Segal, Lynne. *Ağır Çekim: Değişen Erkekler, Değişen Erkeklikler*. çev. Volkan Ersoy. İstanbul: Ayrintı Yay., 1992.
- Stanko, Betsy. “Lessons About Violence”. *Criminal Justice Matters* 66/1 (2006), 32-33. <https://doi.org/10.1080/09627250608553399>
- Tekin, Arif. *İslam’da Şiddet*. İstanbul: Berfin Yayınları, 2015.
- Ünal, Asife. “Kadına Yönelik Şiddetin Dini Temeli Üzerine Bir Analiz”. *Din ve Şiddet: Tarihi, Dini, Siyasi, Kültürel, Sosyo - Psikolojik Boyutlarıyla*. ed. Faruk Sancar. 325-344. Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Yayınları, 2016.
- Yetiş, Erman Örsan. “Erkeklerle Şiddeti Konuşmak: Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddeti Anlama ve Önlemede Erkek Katılımını Psikososyal Yaklaşımın Sunduğu İmkânlar Üzerinden Düşünmek”. *Fe Dergi* 12/2 (2020), 187-200. <https://doi.org/10.46655/federgi.843002>

Yılmaz, Hüseyin. “Aile İçi Şiddet ve Huzur/Din Eğitimi”. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 14/1 (2010), 93-124. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cuifd/issue/4286/255062>

Yin, Robert K. *Case Study Research and Applications: Design and Methods*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 6th Ed., 2018.